

Bevar Y-blokka!

Fasaden mot Akersgata med Picassos verk «Fisken». Foto: Statsbygg

Regjeringen har besluttet at Y-blokka i regjeringskvartalet skal rives, tross sterke protester fra et bredt fagmiljø. Dette er en politisk beslutning som er tatt i strid med erkjente nasjonale verdier, og uten at alternativer med bevaring er tilstrekkelig utredet. Riving ble satt som premiss for parallelloppdraget med idéutvikling for nytt samlokalisert regjeringskvartal. Vi vil uttrykke vår dype bekymring for det tapet nasjonen påføres ved riving av et unikt byggverk av internasjonal klasse. Riving er en alvorlig handling, som vil sette Norge i vanry som kulturnasjon. Vi ber regjeringen foreta en ny vurdering og innlemme Y-blokka i plan- og designprosessen om utforming av framtidig regjeringskvartal.

Y-blokka er ikonisk

Y-blokkas arkitektoniske og kunstneriske verdi samt dens kulturhistoriske betydning er ubestridt. Arkitekt Erling Viksjø tegnet Høyblokka og Y-blokka som et samlet hele. Høyblokka sto ferdig i 1958, med banebrytende bruk av naturbetong og integrert kunst av anerkjente kunstnere, inklusive et sensasjonelt samarbeid med Pablo Picasso. Da Y-blokka sto ferdig i 1969, fikk den en fri og skulptural form, en Y med buete armer som danner tre byrom med ulik karakter. Picassos «Fisken» mot Akersgata er et høydepunkt innenfor kunst i et offentlig byrom.

Viksjøs regjeringsbygninger er inspirert av internasjonale forbilder og regnes som et hovedverk i norsk etterkrigsmodernisme. Statsbygg, Riksantikvaren og et samlet regjeringsapparat foreslo derfor å frede anlegget, fredningsforslaget var klart i juni 2011. Terrorangrepet 22. juli 2011 gir Viksjøs regjeringskompleks en ekstra dimensjon – et minnested av betydning for en hel nasjon.

Regjeringen velger å bevare Høyblokka, men vil rive den nær uskadde Y-blokka. Dette er et uforståelig grep. Vesentlige kulturverdier settes til side på grunn av krav til sikkerhet og arealutnyttelse. Det er etter vårt syn ikke gitt overbevisende begrunnelser for at riving er nødvendig for å skape et velfungerende og sikkert regjeringskvartal. I konseptvalgutredningens Konsept Øst, som regjeringen har lagt til grunn, understreker konsulentene at konseptet er mulig å gjennomføre med bevaring av Høyblokka og Y-blokka, hvis regjeringen vil.

Y-blokka som del av framtidig regjeringskvartal

Man river ikke regjeringsbygninger i fredningsklasse, med integrert kunst av Picasso! Y-blokka danner et vellykket samspill med Høyblokka og Bulls regjeringsbygning fra 1906. Johan Nygaardsvolds plass er et flott byrom, forfinet med nytt plassgulv og vannspeil. Arkitektene Lunde & Løvseth hadde videre planer for parkmessig opparbeiding av plassen foran Deichmanske bibliotek – et rom med lys og åpenhet avgrenset av Y-blokkas krumme armer. Regjeringen etterspør åpne og gode byrom, nøkternhet, kvalitet og godt miljøvern. Y-blokka er svaret på alt dette, samtidig er den bærer av internasjonalt anerkjent kunst og nasjonalt viktig historie. Å bevare de kunstnerisk utformede betongveggene løsrevet fra sin opprinnelige kontekst ivaretar ikke hensynet til bevaring og formidling av Picassos integrerte kunst. Bevaring av en slik solid betongkonstruksjon er dessuten beste alternativ i et klima- og miljøperspektiv.

Spørsmålene om sikkerhet og arealutnyttelse henger tett sammen med beslutningen om samlokalisering av regjeringsfunksjonene. Erfaring tilsier at kvartalet om få år vil være for lite, og at man derfor må ekspandere ytterligere eller gå for en splittet lokalisering. Riving av Y-blokka vil i beste fall kun gi en kortsiktig «gevinst». Disse spørsmålene er så vesentlige for hovedstaden at de bør underlegges en bredest mulig utredning og drøfting.

For å skape en verdig hovedstad for framtida må vi bevare det beste fra fortida og supplere med nye kvaliteter. Y-blokka, med sine integrerte Picasso-verk, er en umistelig del av regjeringskvartalet. Derfor ber vi regjeringen om å revurdere rivevedtaket og åpne for en grundig utredning av mulighetene for bevaring.

Aksjonsgruppa for bevaring av Y-blokka

Fortidsminneforeningen

ICOMOS Norge

Docomomo Norge

Stiftelsen Norsk Kulturarv

Oslo Museum

Jugendstilsenteret

Rådet for byarkitektur

Unge Kunstneres Samfund

Landsforeningen Kunstsentrene i Norge

Norske Kunstforeninger

Forum for Kunstfaglig Utdanning

Arkitektforeningen i Stavanger

Forbundet Frie Fotografer

Oslo Fotokunstscole

Knut Ljøgodt, museumsdirektør

Nils Anker, museumsdirektør

Espen Johnsen, førsteamanuensis i kunsthistorie

Hege Maria Eriksson, fagsjef arkitektur, DogA

Karianne Bjellås Gilje, programsjef, DogA